

บันทึก

เรื่อง กรรมการอำนวยการครุสภาพ้นจากตำแหน่ง
(ปัญหาเกี่ยวกับข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ. ๒๕๔๘ และฉบับแก้ไข)

เดิมกระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ที่ ศธ.๐๒๐๘/๗๕๙๒ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอให้พิจารณาปัญหาการพ้นจากตำแหน่ง กรรมการอำนวยการครุสภาและปัญหาอำนาจหน้าที่ของข้าราชการซึ่งพ้นจากตำแหน่งความว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้นายประวิทย์ ทองศรีนุ่น อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนวัดควนดินแดง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราชไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงตั้งแต่วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ แต่เนื่องจากนายประวิทย์ฯ เป็นกรรมการอำนวยการครุสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งในฐานะข้าราชการครูส่วนจังหวัดตามมาตรา ๒๔ (๒)^๑ แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งต่อมาข้าราชการครูส่วน จังหวัดได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๓ นายประวิทย์ฯ จึงเปลี่ยนฐานะเป็นข้าราชการครูตามมาตรา ๒๔ (๑)^๒ ซึ่งตามมาตรา ๗ วรรคสอง^๓ แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้บัญญัติว่า ครูตามมาตรา ๒๔ (๑) ซึ่งจะได้รับเลือกเป็นกรรมการอำนวยการครุสภาจะต้องปฏิบัติหน้าที่ ในสถานศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น เมื่อนายประวิทย์ฯ ไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงอันมิใช่ตำแหน่งครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาใน กระทรวงศึกษาธิการ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการครุสภา แต่มีปัญหว่า นาย ประวิทย์ฯ จะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการครุสภาในวันใด คณะกรรมการอำนวยการ ครุสภาจึงขอให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น และ กระทรวงศึกษาธิการได้ขอให้พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของข้าราชการผู้พ้นจาก

^๑ มาตรา ๒๔ ครูได้แก่

(๑) ข้าราชการครู

(๒) ข้าราชการครูส่วนจังหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๓ มาตรา ๗

ฯลฯ

ฯลฯ

ครูซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องประกอบด้วยครูตามมาตรา ๒๔ (๑) เฉพาะครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ในกระทรวงศึกษาธิการจำนวนหกคน ครูตามมาตรา ๒๔ (๓) จำนวน หนึ่งคน ครูตามมาตรา ๒๔ (๔) จำนวนหนึ่งคน และครูตามมาตรา ๒๔ (๕) จำนวนสองคน

ตำแหน่งด้วยว่า อำนาจหน้าที่ของผู้พ้นจากตำแหน่งซึ่งได้รับแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งอื่นจะหมดสิ้นไปเมื่อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาของนายประวิทย์ ทองศรีนุ่น เห็นว่า คำสั่งแต่งตั้งให้นายประวิทย์ฯ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีผลสมบูรณ์ตั้งแต่วันที่ที่ระบุไว้ในคำสั่งแต่งตั้ง คือ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๔ เพราะอำนาจในการแต่งตั้งข้าราชการเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาโดยตรงซึ่งผู้บังคับบัญชาย่อมใช้อำนาจนั้นกำหนดวันแต่งตั้งข้าราชการให้ไปดำรงตำแหน่งได้ตามกฎหมาย แต่กรณีนี้มีปัญหว่านายประวิทย์ฯ จะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาในวันที่ระบุไว้ในคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งเห็นวก่อนที่จะมีคำสั่งแต่งตั้งให้นายประวิทย์ฯ ไปดำรงตำแหน่งใหม่นั้น นายประวิทย์ฯ มิได้อยู่ในตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาในฐานะที่เป็นข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาตามมาตรา ๒๔ (๑) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเข้าใจ แต่อยู่ในตำแหน่งดังกล่าวในฐานะที่ได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการครูส่วนจังหวัดตามมาตรา ๒๔ (๒) แม้ต่อมามาตรา ๒๔ (๒) จะถูกยกเลิกโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ นายประวิทย์ฯ ก็อยู่ในตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาต่อไปโดยอำนาจของบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๑๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ ฉะนั้น การที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งให้นายประวิทย์ฯ ไปดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดซึ่งเป็นตำแหน่งข้าราชการครูที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาที่ไม่สังกัดโรงเรียน วิทยาลัยหรือสถานศึกษาตามมาตรา ๓๐ (ค) (๑๓)^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ จึงไม่เป็นเหตุให้นายประวิทย์ฯ ต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาด้วย เพราะเหตุที่กรรมการอำนวยการครูสภาต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระนั้น จะต้องเป็นเหตุตามที่บัญญัติไว้ใน

^๔ มาตรา ๑๐ ผู้ใดเป็นกรรมการอำนวยการครูสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการครูส่วนจังหวัดอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะถึงคราวออกตามวาระ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการดังกล่าวว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระให้ผู้ที่ได้คะแนนในลำดับถัดไปในการเลือกตั้งกรรมการนั้นเข้าดำรงตำแหน่งแทน แต่กรรมการซึ่งเข้ามาแทนให้อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งแทน

^๕ มาตรา ๓๐ ตำแหน่งข้าราชการครู มีดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(ค) ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาที่ไม่สังกัดโรงเรียนวิทยาลัย หรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ตำแหน่งที่มีชื่อในการบริหารงานดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๓) ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๗ วรรคสี่^๖ แห่งพระราชบัญญัติครูพุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๑

๒. สำหรับปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ข้าราชการซึ่งพ้นจากตำแหน่งว่าจะหมดสิ้นไปเมื่อใดนั้น เห็นว่า อำนาจหน้าที่ของข้าราชการตามกฎหมายนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่ง เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งให้ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งใดไปดำรงตำแหน่งใหม่ในวันใดที่ระบุไว้ในคำสั่งแล้ว ข้าราชการผู้นั้นก็พ้นจากตำแหน่งตามวันที่ที่ระบุไว้ในคำสั่งดังกล่าวทันทีจึงไม่อาจใช้อำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งเดิมได้อีกต่อไป เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าให้ข้าราชการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิมต่อไปได้

เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาให้กระทรวงศึกษาธิการทราบแล้ว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีหนังสือ ที่ ศธ.๐๒๐๘/๒๖๖๑๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้พิจารณาทบทวนปัญหาดังกล่าว เนื่องจากคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาได้มีความเห็นยืนยันตามความเห็นเดิมว่า นายประวิทย์ ทองศรีนุ่น พ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการคุรุสภาเพราะการพ้นจากการเป็นครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญอย่างหนึ่งของการเป็นกรรมการอำนวยการคุรุสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งจากครูตามมาตรา ๒๔ (๑) เมื่อนายประวิทย์ฯ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดซึ่งมิใช่ตำแหน่งครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา จึงต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการคุรุสภา ส่วนเรื่องวันพ้นจากตำแหน่งหน้าที่นั้น คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาไม่ติดใจ

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้มีคำสั่งให้เสนอเรื่องนี้ให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) พิจารณาทบทวน คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นยืนยันตามความเห็นเดิม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงนำเรื่องเสนอที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวและได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา) แล้ว มีความเห็นพ้องกับความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕ ว่า

เนื่องจากเดิมนายประวิทย์ ทองศรีนุ่น เป็นกรรมการอำนวยการคุรุสภาที่ได้รับเลือกตั้งตามมาตรา ๗ วรรคสอง^๗ แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

^๖ มาตรา ๗ ๑๑๑ ๑๑๑

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการที่ได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อลาออก พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกคุรุสภาหรือพ้นจากการเป็นครูซึ่งตนเป็นผู้แทนตามมาตรา ๒๔

^๗ มาตรา ๗ ๑๑๑ ๑๑๑

โดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๑ ในฐานะเป็นข้าราชการครูส่วนจังหวัดตามมาตรา ๒๔ (๒)^๔ แต่ต่อมาเมื่อใช้บังคับพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ จะได้มีบัญญัติให้ยกเลิกมาตรา ๒๔ (๒) และแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการอำนวยการครูสภาซึ่งมาจากครูที่ได้รับเลือกตั้งตามมาตรา ๗ วรรคสอง^๕ โดยตัดครูตามมาตรา ๒๔ (๒) ออก และเพิ่มจำนวนกรรมการอำนวยการครูสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งจากครูตามมาตรา ๒๔ (๑) เฉพาะครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการจากจำนวนสองคนเป็นหกคน ซึ่งนายประวิทย์ ทองศรีนุ่น เป็นกรรมการอำนวยการครูสภาตามมาตรา ๒๔ (๒) ให้ถูกยกเลิกไปนี้ แต่ในพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันนั้นก็ได้อำนาจพิเศษเฉพาะกาล คือมาตรา ๑๐^๖ ให้ผู้ซึ่งเป็นกรรมการอำนวยการครูสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการครูส่วนจังหวัดตามมาตรา ๒๔ (๒) อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ ใช้บังคับ (วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๓) อยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะถึงคราวออกตามวาระ ซึ่งแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าไม่ประสงค์จะให้นำคุณสมบัติเกี่ยวกับประเภทของครูมาใช้บังคับระหว่างใช้บทเฉพาะกาลแก่ผู้ที่เป็นกรรมการอำนวยการครูสภา โดยถูกต้องตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น นอกจากนี้ บทบัญญัติในมาตรา ๑๐ นี้เองยังบัญญัติว่า ในกรณีที่กรรมการดังกล่าวว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ให้ผู้ที่คะแนนถัดไปในการเลือกตั้งกรรมการนั้นเข้าดำรงตำแหน่งแทน แสดงให้เห็นว่าในระหว่างใช้บทเฉพาะกาลนี้ นอกจากไม่ประสงค์จะให้นำคุณสมบัติเกี่ยวกับประเภทของครูมาใช้บังคับแล้ว ยังคงรับรองฐานะของข้าราชการครูส่วนจังหวัดที่ถูกยกเลิกไปแล้วนั้นอยู่อีก จึงบัญญัติให้ผู้ได้คะแนนถัดไปในการเลือกตั้งกรรมการอำนวยการครูสภาซึ่งมาจากข้าราชการครูส่วนจังหวัดนั้นเข้าดำรงตำแหน่งแทน กรรมการดังกล่าวซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ด้วยเหตุนี้ นายประวิทย์ ทองศรีนุ่น ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการอำนวยการครูสภาในฐานะที่เป็นข้าราชการครูส่วนจังหวัดอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ ใช้บังคับจึงยังคงเป็นกรรมการอำนวยการครูสภาต่อไปโดยผลของบทเฉพาะกาลดังกล่าว โดยจะนำคุณสมบัติในการเป็นกรรมการอำนวยการครูสภาของครูตามมาตรา ๒๔ (๒) ซึ่งต้องเป็นครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษามาใช้บังคับในกรณีนี้มิได้ ดังนั้น แม้ต่อมานายประวิทย์ ทองศรีนุ่น จะมีได้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ ก็ไม่จำเป็นต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาจนกว่าจะถึงคราวออกตามวาระ

ครูซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องประกอบด้วยครูตามมาตรา ๒๔ (๑) เฉพาะครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ในกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนสองคนครูตามมาตรา ๒๔ (๒) จำนวนสี่คน ครูตามมาตรา ๒๔ (๓) จำนวนหนึ่งคน ครูตามมาตรา ๒๔ (๔) จำนวนหนึ่งคน และครูตามมาตรา ๒๔ (๕) จำนวนสองคน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖